

Zaak C-722/23 [Rugu]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

28 november 2023

Verwijzende rechter:

Hof van Cassatie (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

22 november 2023

Verzoeker in cassatie:

AR

Hof van Cassatie van België

Arrest

[OMISSIS]

AR, geboren te [OMISSIS] (Roemenië) op [OMISSIS]

woonachtig te [OMISSIS]

persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, verzoeker in cassatie,

[OMISSIS]

I. PROCEDURE BIJ HET HOF VAN CASSATIE

De hogere voorziening is gericht tegen een vonnis van 30 oktober 2023 van het hof van beroep te Brussel, kamer van inbeschuldigingstelling.

[OMISSIS]

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijk naam van enige partij in de procedure.

II. BESLISSING VAN HET HOF VAN CASSATIE

- 1 Tegen verzoeker, die de Roemeense nationaliteit heeft maar volgens de rechters in hoger beroep in België woont, werd op 1 augustus 2023 door de Roemeense autoriteiten een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van een gevangenisstraf van vier jaar.

De raadkamer heeft de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel geweigerd op de in artikel 4, 5°, van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel vervatte grond dat de omstandigheden van de hechtenis in Roemenië verzoeker zouden blootstellen aan het risico dat zijn grondrechten, in casu die welke worden beschermd door artikel 3 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, zouden worden geschonden.

De kamer van inbeschuldigingstelling heeft in het hoger beroep dat was ingesteld door het openbaar ministerie, deze beschikking bevestigd, maar heeft tevens beslist dat de in het Europees aanhoudingsbevel bedoelde gevangenisstraf van vier jaar „in België ten uitvoer kan worden gelegd” overeenkomstig artikel 6, 4°, van de wet van 19 december 2003, aangezien het risico dat artikel 4, 5°, beoogt te voorkomen, betrekking heeft op een wijze van tenuitvoerlegging van de in Roemenië opgelegde straf en niet op de procedure die daar tot de veroordeling van verzoeker heeft geleid of op deze veroordeling zelf.

Dit is de bestreden beslissing.

- 2 Met het middel wordt schending aangevoerd van artikel 25 van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op strafvonnissen waarbij vrijheidsstraffen of tot vrijheidsbeneming strekkende maatregelen zijn opgelegd, met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in de Europese Unie, artikel 4, 5°, van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en artikel 38, lid 1, van de wet van 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie.

Met dit middel wordt betoogd dat de rechters in hoger beroep, na te hebben vastgesteld dat een dwingende grond tot weigering van tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel van toepassing was omdat er ernstige redenen waren om aan te nemen dat de tenuitvoerlegging van dat bevel een aantasting van de grondrechten van verzoeker tot gevolg zou hebben, de gevolgen van de in artikel 6, 4°, van de wet van 19 december 2003 vervatte facultatieve grond tot weigering van tenuitvoerlegging niet konden toepassen en derhalve niet konden bevelen dat de aan verzoeker in de uitvaardigende staat opgelegde gevangenisstraf in België ten uitvoer zou worden gelegd omdat verzoeker aldaar verbleef.

- 3 Krachtens artikel 1, lid 2, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van

overlevering tussen de lidstaten, leggen de lidstaten elk Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer op grond van het beginsel van wederzijdse erkenning en overeenkomstig de bepalingen van dat kaderbesluit.

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 december 2020 in de gevoegde zaken C-354/20 PPU en C-412/20 PPU volgt dat een van de doelstellingen van de regeling van het Europees aanhoudingsbevel erin bestaat te vermijden dat een gezochte persoon die zich in een ander land bevindt dan dat waar hij ervan wordt verdacht een strafbaar feit te hebben gepleegd, onbestraft zou blijven.

Voorts heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie in het arrest van 29 juni 2017 in zaak C-579/15 geoordeeld dat de bevoegde nationale rechter gehouden is om, met inachtneming van het gehele interne recht en onder toepassing van de daarin erkende uitleggingsmethoden, de in het hoofdgeding aan de orde zijnde nationale bepalingen zoveel mogelijk in het licht van de tekst en het doel van dat kaderbesluit uit te leggen. Deze verplichting hield in de zaak die destijds aan het Hof was voorgelegd in dat de rechterlijke autoriteiten van de uitvoerende lidstaat, wanneer zij weigeren om een Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen dat is uitgevaardigd met het oog op de overlevering van een persoon die in de uitvoerende lidstaat bij een onherroepelijk vonnis is veroordeeld tot een vrijheidsstraf, zelf moesten garanderen dat de aan die persoon opgelegde straf daadwerkelijk ten uitvoer zal worden gelegd.

Volgens artikel 1, lid 3, van het kaderbesluit kan dit besluit evenwel niet tot gevolg hebben dat de verplichting tot eerbiediging van de grondrechten en de fundamentele rechtsbeginselen, zoals die zijn neergelegd in artikel 6 VEU, wordt aangetast.

Artikel 4, 5°, van de wet van 19 december 2003, waarbij dit kaderbesluit in Belgisch recht is omgezet, bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging ervan afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU. Deze grond tot weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel is dwingend.

Ten slotte kan, overeenkomstig artikel 6, 4°, van dezelfde wet, dat artikel 4, lid 6, van het kaderbesluit heeft omgezet, de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel onder meer worden geweigerd ingeval dit bevel is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een straf, de betrokkene in België woont of verblijft en de bevoegde Belgische autoriteiten zich ertoe verbinden deze straf overeenkomstig de Belgische wetgeving ten uitvoer te leggen. In dat geval bepaalt artikel 38, lid 1, van de wet van 15 mei 2012 dat de beslissing van de onderzoekende rechter de erkenning en de tenuitvoerlegging omvat van de vrijheidsbenemende straf of maatregel vermeld in de rechterlijke beslissing waarvoor een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en dat die

veroordeling ten uitvoer wordt gelegd overeenkomstig de bepalingen van voornoemde wet van 15 mei 2012.

- 4 Het middel werpt de vraag op of de rechterlijke instanties van de staat die een Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer legt – wanneer zij hebben vastgesteld dat er in geval van overlevering van de gezochte persoon aan de uitvaardigende staat een risico bestaat dat de grondrechten van deze persoon worden geschonden en dat dit risico niet binnen een redelijke termijn kan worden afgewend, zodat zij verplicht zijn de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren – evenwel ter vermijding van straffeloosheid van de gezochte persoon die verblijft in een ander land dan dat waar hij ervan wordt verdacht een strafbaar feit te hebben gepleegd, kunnen beslissen dat, overeenkomstig de bepaling tot omzetting van artikel 4, lid 6, van het kaderbesluit in de nationale rechtsorde, dient te worden bevolen dat de gevangenisstraf die aan de betrokken persoon werd opgelegd in de lidstaat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd, en naar welke straf in dat bevel wordt verwezen, in de uitvoerende lidstaat ten uitvoer zal worden gelegd.

Met andere woorden, staat de vaststelling dat er een dwingende grond tot weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel bestaat, in de weg aan de werking van de facultatieve grond tot weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel als bedoeld in artikel 4, lid 6, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel?

- 5 Anders dan in de zaak die aanleiding heeft gegeven tot bovengenoemd arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie in zaak C-579/15, is in de onderhavige zaak aan de vaststelling dat de betrokken persoon in de uitvoerende staat verblijft en dat de facultatieve grond tot weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel als bedoeld in artikel 4, lid 6, van het kaderbesluit toepassing dient te vinden, de vaststelling voorafgegaan dat de overlevering van de betrokken persoon aan de uitvaardigende staat een risico van schending van zijn grondrechten met zich zou brengen, zodat de dwingende grond tot weigering van de tenuitvoerlegging als bedoeld in artikel 4, 5°, van de wet van 19 december 2003 toepassing dient te vinden.

Alleen een uitlegging van artikel 4, lid 6, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 kan een antwoord geven op bovenstaande vraag.

Daarom dient overeenkomstig artikel 267, derde alinea, VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de in het dictum geformuleerde vraag te worden voorgelegd.

- 6 Aangezien verzoeker op 12 september 2023 door de onderzoeksrechter in vrijheid is gesteld onder voorwaarden die zijn bewegingsvrijheid beperken en hem onder meer verbieden naar het buitenland te reizen, een beslissing waarvan de gevolgen zullen voortduren totdat definitief is beslist over de tenuitvoerlegging van het

Europees aanhoudingsbevel, en aangezien het antwoord op de prejudiciële vraag dienaangaande beslissend is, verzoekt het Hof van Cassatie het Hof van Justitie van de Europese Unie te overwegen de spoedprocedure van artikel 267, laatste alinea, VWEU en artikel 107 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 25 september 2012 toe te passen.

- 7 De behandeling van dit middel wordt geschorst totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan over de hieronder gestelde vraag.

OM DEZE REDENEN

schorst het Hof van Cassatie de behandeling van de zaak tot het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan over de navolgende prejudiciële vraag:

Wanneer de rechterlijke instanties van de lidstaat die een Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer moet leggen, hebben vastgesteld dat in geval van overlevering van de gezochte persoon aan de uitvaardigende lidstaat het risico bestaat dat de grondrechten van deze persoon in verband met de uitvoering van de buitenlandse straf worden geschonden, zodat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel dient te worden geweigerd, staat artikel 4, lid 6, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, de rechterlijke instanties van de uitvoerende lidstaat die vaststellen dat de gezochte persoon in laatstbedoelde staat verblijft, dan toe om vervolgens te beslissen dat de vrijheidsstraf die is opgelegd in de lidstaat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd en naar welke gevangenisstraf in dat bevel wordt verwezen, overeenkomstig de bepaling tot omzetting van artikel 4, lid 6, van het kaderbesluit in de nationale rechtsorde ten uitvoer dient te worden gelegd in de uitvoerende lidstaat?

[OMISSIS]

[OMISSIS] [datum en handtekeningen]